

PROTOKÓŁ
z XX posiedzenia Polsko-Litewskiej Komisji Międzyrządowej
ds. Współpracy Transgranicznej

W dniach 23-24 września 2021 r. w Wilnie odbyło się XX posiedzenie Polsko-Litewskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej (zwana dalej „Komisją”). Listy uczestników – członków Komisji oraz osób zaproszonych na posiedzenie stanowią załączniki do Protokołu (Załącznik 1 i Załącznik 2).

Podczas posiedzenia plenarnego Komisja przyjęła następujący **porządek obrad**:

- 1. Inauguracja posiedzenia.**
- 2. Podsumowanie prac grup roboczych zrealizowanych w okresie od ostatniego posiedzenia Komisji i określenie zadań na 2022 rok:**
 - 2.1. Grupa robocza ds. współpracy przygranicznej;
 - 2.2. Grupa robocza ds. ratownictwa i ochrony ludności w warunkach sytuacji nadzwyczajnych;
 - 2.3. Grupa robocza gospodarki przestrzennej;
 - 2.4. Grupa robocza ds. współpracy międzyregionalnej.
- 3. Współpraca w dziedzinie transportu.**
- 4. Rezultaty wdrażania Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Litwa i nowy okres programowania.**
- 5. Wzmocnienie bezpieczeństwa granic wewnętrznych na pograniczu polsko-litewskim.**
- 6. Prezentacja zaktualizowanej „Instrukcji metodycznej dla jednostek straży pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Litewskiej biorących udział w pomocy wzajemnej” (zwana dalej „Instrukcją”).**
- 7. Podpisanie Instrukcji.**
- 8. Podpisanie Protokołu.**

1. Inauguracja posiedzenia

Przewodniczący w swoich wystąpieniach nawiązali do dynamicznej sytuacji związanej z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, która m. in. poprzez ograniczenia w przemieszczaniu się w sposób szczególny wpłynęła na transgraniczny wymiar wzajemnej współpracy. Przy okazji jubileuszowego XX posiedzenia Komisji, Współprzewodniczący podkreślili, że dotychczasowa działalność tego gremium to lata bardzo dobrej i owocnej współpracy na rzecz społeczności lokalnych po obu stronach granicy. Solidne podstawy współpracy to dobry prognostyk dla rozwoju przyszłych inicjatyw transgranicznych oraz dwustronnej współpracy politycznej w kontekście nowych wyzwań, stojących przed obydwojoma państwami.

2. Podsumowanie prac grup roboczych zrealizowanych w okresie od ostatniego posiedzenia Komisji i określenie zadań na 2022 rok:

Komisja przyjęła informacje przewodniczących grup roboczych na temat działalności grup i zrealizowanych przez nie zadań oraz planów na 2022 rok.

2.1. Grupa robocza ds. współpracy przygranicznej

Komisja przyjęła informacje na temat działalności i zadań grupy roboczej omawianych na ostatnim posiedzeniu grupy, które odbyło się 20 sierpnia 2021 r. w Białymstoku, a także na temat wypełnienia zobowiązań podjętych na poprzednich posiedzeniach. Należy zauważyć, że współpraca służb sanitarno-epidemiologicznych i weterynaryjnych, służb pożarniczych, ratowniczych, zarządzania kryzysowego, służb granicznych i celnych, służb odpowiedzialnych za utrzymanie porządku publicznego i służb policyjnych oraz współpraca w zakresie rozwoju infrastruktury przygranicznej ma charakter stały i odbywa się bezproblemowo, co ułatwia wymianę doświadczeń i stwarza możliwości do stałego rozwoju relacji.

Komisja poparła potrzebę kontynuowania prac grupy roboczej w dotychczasowym trybie.

Komisja zwróciła uwagę, że następne posiedzenie grupy roboczej odbędzie się w 2022 r. na terytorium Republiki Litewskiej.

2.2. Grupa robocza ds. ratownictwa i ochrony ludności w warunkach sytuacji nadzwyczajnych

Komisja wsparła inicjatywę stron w zakresie wymiany doświadczeń oraz opracowania wspólnych rozwiązań dotyczących poprawy bezpieczeństwa ludności w przypadku katastrof, klęsk żywiołowych oraz innych sytuacji nadzwyczajnych.

Komisja z zadowoleniem przyjęła fakt podpisania zaktualizowanej *Instrukcji metodycznej dla jednostek straży pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Litewskiej biorących udział w pomocy wzajemnej*, która ma pomóc służbom ratowniczym w prowadzeniu wspólnych działań w sposób harmonijny i niezwłocznie udzielać pomocy wzajemnej w sytuacjach nadzwyczajnych.

Komisja zaaprobowała działania służb pożarniczo-ratowniczych, w szczególności w rejonach przygranicznych, zmierzające do zacieśnienia współpracy w zakresie zapobiegania sytuacjom nadzwyczajnym i podniesienia poziomu gotowości do prowadzenia wspólnych działań podczas usuwania ich skutków oraz inicjatywę realizacji wspólnych projektów dotyczących poprawy poziomu bezpieczeństwa.

2.3. Grupa robocza ds. gospodarki przestrzennej

Komisja przyjęła informacje przewodniczących grupy roboczej ds. gospodarki przestrzennej na temat działalności grupy i zaproponowała kontynuowanie rozpoczętych dyskusji dotyczących rozwoju przestrzennego (terytorialnego) pogranicza polsko-litewskiego w celu osiągnięcia spójności obszarów tego regionu przez zintegrowanie aspektów rozwoju lokalnego, społecznego i środowiskowego. Należy rozważyć celowość przygotowania wizji rozwoju przestrzenno-terytorialnego pogranicza polsko-litewskiego, uwzględniając kierunki współpracy z krajami sąsiadującymi przewidziane w koncepcji planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Republiki Litewskiej, cele i kierunki określone w Agendzie Terytorialnej Unii Europejskiej 2030 (Territorial Agenda 2030), VASAB Długofalowej perspektywie rozwoju terytorialnego regionu Morza Bałtyckiego (VASAB Long-Term Perspective for the Territorial Development of the Baltic Sea Region oraz w innych inicjatywach UE, będących odpowiedzią na zmiany klimatyczne i inne globalne wyzwania.

Komisja odnotowała, że po stronie polskiej decyzje dotyczące celowości sporządzenia opracowań planistycznych dla przygranicznych obszarów funkcjonalnych podejmie właściwy samorząd województwa, który posiada wyłączne kompetencje do prowadzenia polityki rozwoju, w tym: w zakresie kształtowania i utrzymania ładu przestrzennego.

2.4. Grupa robocza ds. współpracy międzyregionalnej

Komisja przyjęła informacje na temat współpracy instytucji i organizacji rejonów przygranicznych Polski i Litwy oraz wysoko przez nie ocenianego zaangażowania w realizację wspólnych projektów. Szczególnie należy podkreślić znaczenie inicjatyw w dziedzinie oświaty i kultury, zachowania dziedzictwa kulturowego, ochrony zdrowia oraz inicjatyw władz lokalnych, które w oparciu o relacje partnerskie uczestniczą w realizacji wielu wspólnych projektów finansowanych przez Unię Europejską. Zdaniem Komisji, inicjatywy te zwiększają potencjał współpracy oraz jej wyniki, a w szczególności zmieniają oblicze pogranicza polsko-litewskiego i jakość życia społeczności lokalnych.

3. Współpraca w dziedzinie transportu

Komisja została poinformowana o podpisaniu przez właściwych ministrów do spraw transportu obu krajów w Wilnie 24 września 2020 r. dwóch ważnych dokumentów wzmacniających współpracę – *Memorandum Ustaleń między Ministerstwem Infrastruktury RP i Ministerstwem Transportu i Komunikacji RL w sprawie współpracy przy realizacji projektu Rail*

Baltica oraz Listu Intencyjnego w sprawie współpracy w zakresie poprawy infrastruktury drogowej w rejonach przygranicznych.

Mając na uwadze ww. *Memorandum* z dn. 24 września 2020 r. obie strony wyraziły oczekiwanie, że zaangażowane spółki z obu krajów uzgodnią formę współpracy przy budowie Rail Baltica.

Komisja przyjęła informacje o tym, że zarządcy infrastruktury kolejowej Polski i Litwy oraz partnerzy projektu Rail Baltica dokonali wyznaczenia możliwej lokalizacji punktu przekroczenia granicy przez nową linię. Komisja wezwała instytucje obu krajów do jak najszybszego zakończenia wszystkich formalnych procedur zatwierdzania punktu przekroczenia granicy.

Komisja wyraziła zadowolenie, że podczas wspólnego posiedzenia Rządów Litwy i Polski, które się odbyło 17 września 2021 r. w Warszawie, ministrowie obu krajów odpowiedzialni za infrastrukturę i transport potwierdzili wcześniej założony cel, żeby do połowy 2022 roku uruchomić pociąg pasażerski na trasie Wilno-Warszawa z jedną przesiadką w Kownie. Ministrowie zlecieli polskiej i litewskiej spółkom kolejowym uzgodnić rozkład jazdy pociągu, tabor konieczny do uruchomienia połączenia, cennik i system jednolitego biletu. Ministrowie także uzgodnili, że doświadczenie PKP PLK byłoby ważne i pożyteczne przy tworzeniu przez kraje Bałtyckie modelu zarządzania infrastrukturą Rail Baltica.

Komisja po zapoznaniu się z stanowiskiem obu stron w kwestii rozpoczętych w 2020 roku dyskusji właściwych ministerstw, co do zasadności utworzenia połączenia kolejowego Białystok-Grodno-Wilno stwierdziła, że dążąc do poprawy, w przyszłości, połączeń transportowych między Litwą i Polską, poprzez utworzenie dodatkowego połączenia kolejowego między Litwą i Polską przez Grodno, celowe jest wykonanie prac przygotowawczych, takich jak analiza ekonomiczna celowości takiej linii, żeby w przyszłości stworzyć infrastrukturę, zelektryfikować i przełożyć tory o rozstawie 1435 mm. Komisja bierze pod uwagę potrzebę oceny kosztów instalowania kontrolnej infrastruktury granicznej.

Komisja z aprobatą przyjęła działania podjęte po podpisaniu listu intencyjnego wyrażającego wolę ministerstw do zwrócenia większej uwagi na poprawę infrastruktury drogowej w rejonach przygranicznych. Grupa robocza złożona z przedstawicieli ministerstw obu krajów, dyrekcji drogowych, samorządów powiatów suwalskiego i sejneńskiego oraz samorządów rejonów łódzkiego, wyłkowyskiego i kalwaryjskiego w dn. 8-9 października 2020 r. odbyła spotkanie na granicy, podczas którego przeprowadziła wizję lokalną dróg przygranicznych i w drodze protokołu zatwierdziła decyzje o priorytetach. Po wizji lokalnej 14 dróg zostały wybrane te, przy modernizacji których prace uważa się za celowe: na terytorium Polski za priorytetowe uznano 7 obiektów (4 obiekty na terenie powiatu sejneńskiego i 3 obiekty na terenie powiatu suwalskiego), na terytorium Litwy za priorytetowe uznano 3 obiekty na terenie samorządu rejonu łódzkiego.

Komisja zgodziła się, że w najbliższym czasie grupa robocza złożona z przedstawicieli zainteresowanych instytucji obu krajów będzie kontynuowała prace nad przygotowaniem specyfikacji technicznej remontu dróg i uzgadnianiem parametrów dróg przewidzianych do modernizacji.

Komisja została również poinformowana, że w 2020 r. na wniosek Ministerstwa Transportu i Komunikacji Republiki Litewskiej z zatwierdzonego przez rząd „Planu Odbudowy i Działań Na Rzecz Ograniczenia Skutków Pandemii COVID-19 Dla Gospodarki” dodatkowo została wyasygnowana kwota 150 mln euro na remonty dróg krajowych i lokalnych przebiegających przez miejscowości przygraniczne położone w odległości 30 km od granicy państwowej. Litewskim samorządom na remonty dróg lokalnych w miejscowościach przygranicznych do końca 2020 r. ze środków Planu COVID-19 przeznaczono 6,3 mln euro, z czego 1,3 mln euro otrzymał samorząd kalwaryjski na remont dróg zlokalizowanych w pobliżu granicy państwowej z Polską.

Komisja zapoznała się z informacją o pierwszym, zdalnym posiedzeniu grupy roboczej ds. poprawy transgranicznych połączeń drogowych, które się odbyło w dniu 22 września 2021 r., z udziałem przedstawicieli obu ministerstw oraz samorządów. Celem spotkania było omówienie i doprecyzowanie dotychczasowych ustaleń oraz wyznaczenie dalszych kierunków konkretnych działań.

Komisja po wysłuchaniu informacji przekazanych przez instytucje odpowiedzialne za rozwój infrastruktury transportowej z zadowoleniem odnotowała aktywną współpracę instytucjonalną, dzięki której infrastruktura polsko-litewskich rejonów przygranicznych ulega polepszeniu i jest dostosowywana do potrzeb mobilności ludności lokalnej.

4. Rezultaty wdrażania Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Litwa i nowy okres programowania

Komisja wysłuchała informacji o wynikach realizacji polsko-litewskiego programu współpracy transgranicznej: projektach będących w toku realizacji, wykorzystaniu środków, wyzwaniach w czasie pandemii COVID-19 i działaniach podjętych w celu ograniczenia skutków wywołanych koronawirusem, wynikach ostatniego 5 otwartego zaproszenia do składania projektów. Komisja zapoznała się również z informacją o przebiegu prac nad przygotowaniem programu współpracy na nowy okres finansowy po roku 2020 oraz działaniach zaplanowanych na najbliższy okres, czyli do momentu złożenia dokumentu programowego do Komisji Europejskiej.

5. Wzmocnienie bezpieczeństwa granic wewnętrznych na pograniczu polsko-litewskim

Komisja zapoznała się z prezentacją na temat wzmocnienia zdolności do zapewnienia bezpieczeństwa granic wewnętrznych na pograniczu polsko-litewskim oraz wysłuchała informacji o stanie realizacji współfinansowanych projektów: „Współpraca litewskich i polskich służb straży granicznej” Nr LT-PL-3R-199 i „Rozwój współpracy litewskich i polskich służb granicznych” Nr LT-PL-5R-400.

Komisja z zadowoleniem odnotowała ścisłą współpracę między służbami granicznymi Stron w zapobieganiu rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 na terytoriach Stron i pozytywnie oceniła stworzenie wyjątkowych warunków do przekraczania granicy państwowej dla poszczególnych kategorii osób i pojazdów. Komisja zachęciła służby graniczne do dalszej współpracy prowadzonej na wysokim poziomie zawodowym oraz do aktywnego udziału w działaniach projektowych, mających na celu zapewnienie wzrostu kompetencji funkcjonariuszy.

6. Prezentacja i podpisanie zaktualizowanej „Instrukcji metodycznej dla jednostek straży pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Litewskiej biorących udział w pomocy wzajemnej”

Podczas posiedzenia Komisji zaprezentowana została zaktualizowana „Instrukcja metodyczna dla jednostek straży pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Litewskiej biorących udział w pomocy wzajemnej”. Po prezentacji założeń dokumentu Instrukcję podpisali: Pan Saulius Greičius, Dyrektor Departamentu Ochrony Przeciwpożarowej i Ratownictwa przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych oraz Pan nadbryg. Krzysztof Hejduk, Zastępca Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Postanowienia końcowe

Przewodniczący Komisji postanowili, że kolejne XXI posiedzenie Komisji odbędzie się w 2022 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejszy protokół został sporządzony w Wilnie w dniu 24 września 2021 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, każdy w języku polskim i litewskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc prawną.

Bartosz Grodecki

Przewodniczący polskiej części
Polsko-Litewskiej Komisji Międzyrządowej
ds. Współpracy Transgranicznej

Arnoldas Abramavičius

Przewodniczący litewskiej części
Litewsko-Polskiej Komisji Międzyrządowej
ds. Współpracy Transgranicznej